

Πλήρης Τουριστικός Οδηγός (άνω) Ασπροποτάμου

Περιεχόμενα

Ενότητα 1^η: Γενικές πληροφορίες

Τοποθεσία - Φύση.....

Χρήσιμες Πληροφορίες.....

Χάρτες- Αποστάσεις.....

Προϊόντα Ασπροποτάμου.....

Ενότητα 2^η: Τα Αξιοθέατα της περιοχής

Εκκλησίες & Μοναστήρια.....

Πέτρινα Γεφύρια.....

Παλιά Αρχοντικά.....

Πέτρινες Βρύσες.....

Η Δρακολίμνη Βερλίγκα.....

Οι Καταρράκτες της Περιοχής.....

Λαογραφικά Μουσεία.....

Τα 15 Καλύτερα Αξιοθέατα.....

Ενότητα 3^η: Διαμονή

Ενότητα 4^η: Γαστρονομία & Ταβέρνες

Ενότητα 1^η: Γενικές πληροφορίες

ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ - ΦΥΣΗ

Η περιοχή του άνω Ασπροποτάμου κατέχει μια ξεχωριστή θέση στο νομό Τρικάλων και αυτό γιατί συνδυάζει την παρθένα ομορφιά της με τις μακράιωνες παραδόσεις της. Έχει ενταχθεί στον Εθνικό Κατάλογο του Ευρωπαϊκού Δικτύου ΦΥΣΗ 2000 (NATURA 2000). Κοινοτική οδηγία 92/43.

Τοποθεσία: Τα χωριά της περιοχής του άνω Ασπροποτάμου, ανήκουν στο Νομό Τρικάλων και εντάσσονται στο Δήμο Καλαμπάκας. Η Ανθούσα, το Χαλίκι, η Κρανιά, το Κατάφυτο, η Μηλιά, η Αγία Παρασκευή, η Καλλιρρόη, η Πολυθέα, το Στεφάνι, το Γαρδίκι και η Αθαμανία, συγκροτούν τον κύριο κορμό του Ασπροποτάμου.

Φύση: Χωριά πνιγμένα στα έλατα και στα πλατάνια ίσως από τα λίγα μέρη που διατηρούν ανέπαφη τη φυσική ομορφιά του τοπίου. Την ξεχωριστή της ομορφιά την οφείλει στις υψηλές κορυφές όπως του Λάκμου (2295 μ.) και της Κακαρδίτσας, στα πλούσια σε ποικιλία δένδρων δάση και ιδιαίτερα του Ελάτου, καθώς και στα ορμητικά νερά του Ασπροποτάμου (Πηγές του Αχελώου). Ο Ασπροπόταμος σχηματίζεται από δύο παραπόταμους που συγκλίνουν σε ένα κεντρικό ρεύμα: ο ένας από την Κορυφή Ρόνα και ο άλλος από το Όρος Λάκμος (Περιστέρι). Κυρίαρχα είδη δένδρων είναι οι βελανιδιές, τα έλατα, τα πλατάνια και οι οξιές. Οι οικότοποι της περιοχής βρίσκονται σε καλή κατάσταση με αποτέλεσμα την παρουσία πολλών φυτικών και ζωικών ειδών, όπως το σαλέπι και το τσάι, η καφέ αρκούδα, ο λύκος και το ζαρκάδι.

ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

Συγκοινωνίες: Με το ΚΤΕΛ Τρικάλων με επιλεγμένα δρομολόγια σε όλα τα χωριά του Ασπροποτάμου, κατά την διάρκεια των θερινών μηνών. Η πρόσβαση με αυτοκίνητο ή με TAXI, είναι επίσης εύκολη. Το οδικό δίκτυο είναι ασφαλοστρωμένο.

Κινητή τηλεφωνία: Η Cosmote παρέχει σχεδόν πλήρη κάλυψη σήματος. Στην Ανθούσα και το Χαλίκι δεν υπάρχει σήμα άλλων εταιριών.

Χρήσιμα τηλέφωνα :

Αυτόματος αριθμός κλήσης 24320

Κέντρο Τουριστ. Υπηρεσιών

☎ 24310-75306

ΚΤΕΛ Τρικάλων

☎ 24310-73130 οδός Σαράφη 2

ΚΤΕΛ Καλαμπάκας

☎ 24320-22432 οδός Οικονόμου 3

Αστυνομικός σταθμός Καταφύτου

☎ 24320-87392

Κέντρο Υγείας Καλαμπάκας

☎ 24320-22222

Δασικό σύμπλεγμα Ασπροποτάμου

☎ 24320-87275 (Κουκοφλί)

TAXI Καστανιάς

☎ 24320-61202 (Καστανιά)

TAXI Καλαμπάκας

☎ 24310-22310

Πότε να πάτε: Τα χωριά της περιοχής κατοικούνται κατά κύριο λόγο τους θερινούς μήνες, αλλά οι επισκέπτες τα προτιμούν όλο το χρόνο. Γενικώς, είναι παντός καιρού.

Πού θα διασκεδάσετε: Στις ταβέρνες των κεντρικών πλατειών πίνοντας καφέ ή απολαμβάνοντας ούζο με μεζέδες. Στα ξενοδοχεία της περιοχής και στο καφέ - μπαρ La Verliga που υπάρχει στο Χαλίκι.

Εκδηλώσεις - Έθιμα :

Ανθούσα	πανηγύρι Αγ.Παρασκευής	26 Ιουλίου
Χαλίκι	πανηγύρι Αγ.Παρασκευής	26 Ιουλίου
Τζούρτζια	πανηγύρι Αγ.Παρασκευής	26 Ιουλίου
Κρανιά	πανηγύρι Αγ.Παρασκευής	26 Ιουλίου
Πολυθέα	πανηγύρι της Παναγίας	8 Σεπτεμβρίου
Κατάφυτο	πανηγύρι της Παναγίας	15 Αυγούστου

Παλιές ονομασίες των χωριών : Αγία Παρασκευή: Τζούρτζια, Ανθούσα: Λιπνίτσα Καλλιρρόη: Βελίτσαινα, Πολυθέα: Δραγοβίτσι, Στεφάνι: Σκληνιάσα, Κατάφυτο: Κότορη. Τα χωριά Χαλίκι & Κρανιά διατήρησαν τα αρχικά τους ονόματα.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Οι δραστηριότητες στις οποίες μπορεί να επιδοθεί κάποιος στην περιοχή του Ασπροποτάμου είναι πολλές και ενδιαφέρουσες. Τα βουνά με την μεγάλη ποικιλότητά τους προσφέρονται για πεζοπορία κατά την διάρκεια της οποίας ο επισκέπτης μπορεί να θαυμάσει την μοναδική ομορφιά του φυσικού τοπίου, να συναντήσει σπάνια ζώα και φυτά, να βελτιώσει τη σωματική του υγεία και να ηρεμήσει ψυχικά ξεφεύγοντας από την πίεση, το άγχος και το θόρυβο των αστικών κέντρων.

φωτο:Αθηνόραμα >

⇒ Κατάβαση ποταμού - Rafting & Κανόε-Καγιάκ

Προσφέρετε για τους περισσότερους με την προϋπόθεση να ξέρουν κολύμπι και να κάνουν μάθημα μισής ώρας. Στη περιοχή Τρία Ποτάμια υπάρχει κέντρο που αναλαμβάνει την οργάνωση και ασφαλή κατάβαση του Ασπροποτάμου με Ράφτινγκ και Κανόε-Καγιάκ. Από την περιοχή Τρία Ποτάμια μέχρι τη γέφυρα του Αλεξίου στην Αγία Παρασκευή, ο Αχελώος δίνει τη δυνατότητα για τα παραπάνω αθλήματα, ιδιαίτερα όταν ο ποταμός κατεβαίνει ορμητικά.

Ο Ασπροπόταμος είναι εντυπωσιακός ποταμός, μέσα στην καρδιά της Πίνδου, με συνεχόμενα rapid 2ου-3ου βαθμού δυσκολίας. Η **Trekking Hellas** προσφέρει μονοήμερες αποδράσεις - Rafting στον Ασπροπόταμο.

⇒ Mountain bike - (ποδήλατο βουνού)

Μην παραλείψετε να συνδυάσετε την διαμονή σας, με μια βόλτα με Mountain bike στα Τρία Ποτάμια μέσα σε δασικούς δρόμους, λιβάδια και δάση από έλατα.

⇒ Πεζοπορία

Η πεζοπορία στη φύση έγινε μόδα τα τελευταία χρόνια. Για τους λάτρεις της ορειβασίας υπάρχουν αρκετές πετρώδεις κορυφές που προκαλούν να τις κατακτήσουν. Από την περιοχή του Κόζιακα διέρχεται το Ευρωπαϊκό Μονοπάτι E4. Ένα σημαντικό δίκτυο μονοπατιών (χωρίς σήμανση) που οδηγεί σε όλες σχεδόν τις κορυφές των γύρω βουνών.

⇒ Ορειβατικές διαδρομές

Ορειβασία στο Περιστέρι ή Λάκμος (2.295 μ.)

Διαδρομή από το Χαλίκι στο Όρος Λάκμος (Περιστέρι)

Υψόμετρα: Εκκίνηση από τα 1150μ.- Κορυφή Τσουκαρέλα 2295μ.

Χρόνος ανάβασης: 4:30 με 5 ώρες.

Περιγραφή: Το Περιστέρι είναι το βορειότερο βουνό της νότιας Πίνδου και βρίσκεται δίπλα από το Χαλίκι. Για να ανεβεί κανείς το Περιστέρι μπορεί να κοιμηθεί στο Χαλίκι και την άλλη μέρα να πάει με αυτοκίνητο ως την τοποθεσία Βερλίγκα. Από εκεί ξεκινάει μια διαδρομή που καταλήγει στη βάση της ψηλότερης κορυφής που λέγεται Τσουκαρέλα. Η ανάβαση του κώνου διαρκεί μία περίπου ώρα. Τριγύρω συναντώνται δάση από ρόμππολα, οξιές και έλατα. Η κατάβαση γίνεται προς την ίδια πλαγιά ή προς το χωριό Ανθοχώρι. Εξαιρετικής ομορφιάς φαινόμενο είναι και η δημιουργία δρακολίμνης κατά τους ανοιξιάτικους μήνες στην τοποθεσία Καρβελού στους πρόποδες του Περιστερίου.

Ορειβασία στην Νεράιδα ή Καπ Γκρας (1930μ.)

Διαδρομή από την Πολυθέα στην κορυφή Νεράιδα (Καπ Γκρας)

Υψόμετρα: Εκκίνηση από το Πολυθέα (1150μ) - Νεράιδα (Καπ Γκρας) 1930μ.

Χρόνος ανάβασης: 3 ώρες με 3:30 ώρες.

Περιγραφή: Η κορυφή της Νεράιδας είναι κοντά στο χωριό Πολυθέα. Το μονοπάτι κινείται προς τα ανατολικά στην αριστερή όχθη του ρέματος και σε 15 λεπτά φθάνει στην τοποθεσία που ονομάζετε Στίτα Αλί Μάλι. Από εκεί, μετά από πορεία 20 λεπτών, ο ορειβάτης φθάνει στο ρέμα. Το μονοπάτι περνάει στη δεξιά όχθη και σε μία ώρα ανηφορικής πορείας οδηγεί στο διάσελο, ανατολικά της κορυφής Μύτικας (1511μ). Εκεί αρχίζει ένα αμφιθεατρικό λάκκωμα με μια στάνη και βρύση στη μέση. Από εκεί η κορυφή απέχει 1:30 ώρες.

ΧΑΡΤΕΣ - ΑΠΟΣΤΑΣΕΙΣ

ΧΑΡΤΕΣ: Τα χωριά βρίσκονται στο βορειοδυτικό μέρος του Νομού Τρικάλων και πιο συγκεκριμένα στο Δήμο Καλαμπάκας.

Χάρτης άνω Ασπροποτάμου

Χάρτης Νομού Τρικάλων

ΧΙΛΙΟΜΕΤΡΙΚΕΣ ΑΠΟΣΤΑΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΑ ΤΡΙΚΑΛΑ (μέσω Πύλης)

Ανθούσα 96 χμ.
 Διαστ. Αγ. Παρασκευή 80 χμ.
 Διαστ. Ασπροπόταμου (Τρία Ποτάμια) 83
 Διαστ Κατάφυτο - Ανθούσας 88.2
 Κρανιά 79 χμ.
 Περτούλι 49 χμ.
 Πολυθέα 86.6 χμ.
 Χαλίκι 100 χμ.
 ΤΡΙΚΑΛΑ - ΕΛΑΤΗ - ΜΕΤΣΟΒΟ (μέσο Χαλίκιου) 120 χμ.

ΧΙΛΙΟΜΕΤΡΙΚΕΣ ΑΠΟΣΤΑΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΛΑΤΗ

Αθαμανία 50 χμ.
 Ανθούσα 63 χμ.
 Αρματωλικό 58.5 χμ.
 Γαρδίκι 47 χμ.
 Δέση 34 χμ.
 Διαστ Αγ. Παρασκευή 47 χμ.
 Διαστ Ασπροπόταμου (Τρία Ποτάμια) 50 χμ.
 Διαστ Κατάφυτο - Ανθούσας 55 χμ.
 Διαστ Παλαιοκαρυάς 13.5 χμ.
 Διαστ Πολυθέας 50 χμ.

ΤΟΠΙΚΑ ΠΡΟΙΟΝΤΑ

Ντόπιο τυρί ΦΕΤΑ εκλεκτής ποιότητας με τα πιο αγνά υλικά.
 Επίσης γιαούρτι, ξινόγαλο, βούτυρο και μυζήθρα.
 ΜΕΛΙ εκλεκτής ποιότητας από αγριολούλουδα του βουνού.
 Το γνωστό ΤΣΑΙ του βουνού & άλλα βότανα.
 Παραδοσιακά γλυκά του κουταλιού όπως καρύδι και ντοματάκι.
 Τραχανά παραδοσιακό και παραδοσιακές πίτες.
 ΚΡΕΑΣ εκλεκτής ποιότητας από τα κρεοπωλεία των χωριών.

Ενότητα 2η : Αξιοθέατα

ΕΚΚΛΗΣΙΕΣ & ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑ

Κρανιά : Η Ιερά Μονή Τιμίου Σταυρού Δολιανών, έχοντας 13 τρούλους, αποτελεί έναν από τους πιο αξιόλογους βυζαντινούς ναούς της Ελλάδας. Κτίσθηκε στα τέλη του 18ου αιώνα σε ρυθμό βασιλικής με τρία κλίτη. Αρχικά λειτούργησε ως μοναστήρι αλλά εγκαταλείφθηκε το 1924. Εξωτερικά μπορεί κανείς να διακρίνει ανάγλυφες παραστάσεις, κάτι που συναντάμε και σε άλλες εκκλησίες της περιοχής. Ο ναός έχει χαρακτηριστεί διατηρητέο μνημείο από το Υπ. Πολιτισμού.

“Ο ναός του Σταυρού χαρακτηρίζεται από την ιδιόρρυθμη αρχιτεκτονική του. Στο εσωτερικό του ιερού βήματος διαμορφώνεται σύνθρονο και επισκοπικός θρόνος. Επίσης είναι ανεπίχριστο και συνεπώς χωρίς αγιογραφίες, αναδεικνύοντας έτσι την λίθινη φυσιογνωμία του. Ο κεντρικός τρούλος διαθέτει και φανό ως δέκατο τρίτο τρούλο”. Ελένη Τσιμπίδα, αρχαιολόγος, Υπ. Πολιτισμού.

Αγία Παρασκευή: Στο κέντρο του χωριού υπάρχει ο Ι. Ναός της Αγίας Παρασκευής (1896). Τα ξωκλήσια των Αποστόλων Πέτρου και Παύλου και Αγίας Μαρίας. Επίσης ο Ι.Ν. Αγίου Γεωργίου (πριν το 1790) με σταυροειδή τρούλο.

Πολυθέα: Ο Άγιος Δημήτριος (1830) με το εντυπωσιακό πετρόχτιστο καμπαναριό

Ανθούσα: Σώζονται πολλά μνημεία, όπως η εκκλησία της Αγίας Παρασκευής (1736) βόρεια του χωριού, καθώς και ο ναός των Αγίων Πάντων (1786) στην πλατεία του χωριού. Νοτιοδυτικά του χωριού σε απόσταση τριών χιλιομέτρων υπάρχει το μοναστήρι της Παναγίας της Γαλακτοτροφούσας (1799) δίπλα στον Ασπροπόταμο που αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα μνημεία της περιοχής. Πάνω από τον γυναικωνίτη υπάρχει το παρεκκλήσι στη μνήμη αποτομής της κεφαλής του Τιμίου Προδρόμου Ιωάννου που γιόρταζε στις 29 Αυγούστου. Σήμερα το μοναστήρι έχει κηρυχθεί διατηρητέο, επισκευάστηκε η στέγη του και ξαναχτίστηκαν τα κατεστραμμένα κελιά του.

Κατάφυτο: Σώζεται η τρίκλιτη βασιλική του Αγίου Νικολάου (1763) με εντυπωσιακό τέμπλο.

Στεφάνι: Θαυμάστε την τρίκλιτη βασιλική της Αγίας Παρασκευής (1770)

Χαλίκι: Στην είσοδο του χωριού υπάρχει το μοναστήρι του Προφήτη Ηλία (1835) και ο ναός του άλλοτε μοναστηρίου της μεταμόρφωσης του Σωτήρος (1783). Γύρω από τους ναούς υπάρχουν τα ερείπια των κελιών των μοναχών. Στην πλατεία του χωριού εντυπωσιάζει η εκκλησία της Αγίας Παρασκευής (1725) η οποία έχει τρίκλιτο νάρθηκα με γυναικωνίτη και περιλαμβάνει και το παρεκκλήσι του Αγ. Δημητρίου. Επίσης του ίδιου αιώνα είναι και ο ναός του Αγ. Γεωργίου που βρίσκεται απέναντι από το χωριό. Στο Χαλίκι υπάρχουν και τρεις μικροί ναοί των Αγ. Αποστόλων, του Αγ. Μόδεστου και του Αγ. Αθανασίου.

Καλλιρρόη: Ο ναός Κοιμήσεως της Θεοτόκου (πριν το 1600) κάηκε και ξαναχτίστηκε. Διασώθηκε μόνο το παλιό καμπαναριό. Επίσης ο ναός του Αγ. Νικολάου (πριν το 1600) γκρεμίστηκε το 1970 και ξαναχτίστηκε ενώ διασώθηκε τμήμα του τέμπλου και εικόνες.

Πίνακας με τις σημαντικότερες Εκκλησίες της περιοχής αναλυτικά.

Εκκλησίες	Χωριό	Χρονολογία
Ι.Μ Τιμίου Σταυρού	Δολιανά	τέλη 18ου αιώνα
Γαλακτοτροφούσα	Ανθούσα	1799
Αγία Παρασκευή	Χαλίκι	1725

Προφήτης Ηλίας	Χαλίκι	τέλη 18ου αιώνα
Άγιος Γεώργιος	Χαλίκι	τέλη 18ου αιώνα
Κοιμήσεως της Θεοτόκου	Καλλιρρόη	πριν το 1600
Άγιος Νικόλαος	Κατάφυτο	1763

ΠΕΤΡΙΝΑ ΓΕΦΥΡΙΑ

Τα Πέτρινα Γεφύρια του Ασπροποτάμου: Σε όλα σχεδόν τα χωριά ο επισκέπτης θα συναντήσει παλιά πετρόχιστα τοξωτά γεφύρια. Τα πιο αξιόλογα είναι το γεφύρι του Μίχου στην Ανθούσα, τα γεφύρια του Μιχαλάκη Φίλου και της Καπραρίας στο Χαλίκι και το γεφύρι του Γκίκα στην Κρασιά.

Απολαύστε τα γεφύρια που ενώνουν το παρελθόν με το μέλλον.

Πίνακας με τα Πέτρινα Γεφύρια της περιοχής αναλυτικά.

Όνομα	Ποτάμι	Χωριό	Χρονολογία
Ανθούσας	Λεπενίτσης	Ανθούσα	18ος αιών.
Μίχου	Ασπροπόταμος	Ανθούσα	1799
Γκίκα	Κρασιώτικο Ρέμα	Κρασιά	18ος αιών.
Κατούνα	Κρασιώτικο Ρέμα	Κρασιά	1860-1870
Καπραρίας	Καπραρία	Χαλίκι	18ος αιών.
Άσπρου	Άσπρος	Χαλίκι	1800
Φίλου	Άσπρος	Χαλίκι	18ος αιών.

ΠΑΛΙΑ ΑΡΧΟΝΤΙΚΑ

Οι Πετρόχιστες Οικίες : Οι πέτρες είναι παραπάνω από άφθονες στην περιοχή. Δεν είναι λοιπόν περίεργο που το κύριο υλικό κατασκευής οικιών υπήρξε η πέτρα. Η συγκόλληση της πραγματοποιούνταν με ασβέστη και άμμο. Ο ασβέστης έβγαινε από το κάψιμο λίθων στις διάφορες ασβεσταρίες των χωριών. Οι χτίστες ήταν κυρίως Ηπειρώτες από χωριά όπως το Μιχαλίτσι και τα Πράμαντα. Στα συνάζια πάνω από τα κουφώματα χρησιμοποιούνταν κεδρόξυλα λόγω της αντοχής τους. Στη μεριά της κύριας εισόδου υπήρχαν κενά στις δυο πλευρές όπου έμπαινε το ξύλο που ασφάλιζε την πόρτα. Το πάχος των τοίχων άγγιζε τα 60 εκατοστά. Οι λόγοι που επέβαλαν τους παχύς τοίχους ήταν πρώτον η ανάγκη προστασίας από το κρύο και τη ζέστη και δεύτερον η ανάγκη αντοχής του βάρους της σκεπής των σχιστολιθικών πλακών. Οι σκεπές αποτελούνταν από κορμούς ελάτου και από πλάκες. Τα υλικά μεταφέρονταν με άλογα ακολουθώντας τα μονοπάτια των χωριών. Η τοποθέτηση των πλακών απαιτούσε έμπειρους και περίτεχνους τεχνίτες οι οποίοι προέρχονταν κυρίως από την Ήπειρο. Οι οικίες αποτελούνταν από το ανώγι, το κατώγι, το κελάρι και η γωνιά. Το ανώγι ήταν κυρίως χώρος υποδοχής των επισκεπτών. Στη γωνιά υπήρχε το τζάκι, ο γίκος και ο μισιντρές (ντουλάπα) και χρησιμοποιούνταν ως υπνοδωμάτιο. Το κελάρι χρησίμευε ως χώρος αποθήκευσης τροφίμων είτε αγορασμένων είτε παραγομένων από την οικογένεια. Τα αρχοντικά καταλάμβαναν περισσότερο χώρο και όγκο. Επίσης περιελάμβαναν μπαλκόνια ή προεξέχοντα τμήματα. Πολλά περιελάμβαναν εντυπωσιακές εξώπορτες. Σήμερα σώζονται αρκετά παραδοσιακά σπίτια στη Διευρυμένη Κοινότητα τα οποία προκαλούν θαυμασμό. Το Χαλίκι και η Ανθούσα έχουν ανακηρυχθεί παραδοσιακοί οικισμοί, ενώ τα περισσότερα σπίτια της περιοχής περιέχουν παραδοσιακά στοιχεία.

Τα παλιά Αρχοντικά στο χωριό Χαλίκι: Επισκεφτείτε στο χωριό Χαλίκι τα παλιά πέτρινα αρχοντικά. Αν και αρκετές από τις πέτρινες σκεπές των σπιτιών έχουν αντικατασταθεί με σύγχρονες, αρκετά είναι τα σπίτια που φέρουν τη σφραγίδα της υπέροχης τέχνης της πέτρας. Το κονάκι του Χρήστου Δρόσου, του Κ. Ζιώζια, του Α. Δημάκη καθώς και το σχολείο του χωριού είναι οι εύγλωττοι μάρτυρες αυτής της τέχνης. Πολλά από τα καινούργια σπίτια που χτίζονται ακολουθούν την τέχνη της πέτρας συνεχίζοντας έτσι μια παράδοση αιώνων.

Τα παλιά Αρχοντικά στο χωριό Ανθούσα: Το αρχοντικό του Παπαστεργίου έχει ανακηρυχθεί μνημείο της νεότερης ιστορίας του παραδοσιακού οικισμού της Ανθούσας. Είναι λιθόκτιστο οικοδόμημα του 1877. Τα παράθυρα προστατεύονται με περίτεχνα μεταλλικά κιγκλιδώματα. Χαρακτηριστική είναι η "ζεματίστρα", λούκι που καταλήγει πάνω από την κεντρική είσοδο και μέσα από το οποίο οι ιδιοκτήτες του σπιτιού έριχναν ζεματιστό νερό σε επιδρομείς. Σήμερα το αρχοντικό είναι εγκατελειμμένο. (κείμενο ΚΕΝΑΚΑΠ)

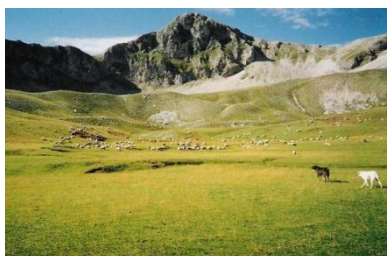
Τα παλιά Αρχοντικά στο χωριό Τζούρτζια : Η Τζούρτζια είναι ένα από τα λίγα χωριά της περιοχής που δεν κήκε κατά την διάρκεια του δεύτερου παγκοσμίου πολέμου από τους Γερμανούς και έχουν διασωθεί αρκετά πετρόκτιστα σπίτια. Στο site www.tamos.gr θα βρείτε ένα μεγάλο αφιέρωμα για τα πετρόκτιστα σπίτια της Τζούρτζιας.

ΠΕΤΡΙΝΕΣ ΒΡΥΣΕΣ

Οι Πέτρινες βρύσες της περιοχής Ασπροποτάμου: Αρκετές είναι οι πέτρινες βρύσες που φέρουν τη σφραγίδα της υπέροχης τέχνης της πέτρας. Εύγλωπτοι μάρτυρες αυτής της τέχνης είναι η πέτρινη βρύση στην πλατεία του χωριού Ανθούσα όπου η έξοδος του νερού γίνεται από το στόμα ανθρώπινου πέτρινου κεφαλιού καθώς και οι λιθόκτιστες βρύσες του Φίλου (1800 περίπου) και Φονίσκα (τέλη του 1900) στο χωριό Χαλίκι. Αξιόλογη βρύση (1887) με δύο κοπάνες συναντάμε στην Πολυθέα η οποία ανακαινίστηκε από τον πολιτιστικό σύλλογο του χωριού. Σε όλα τα χωριά της περιοχής, θα συναντήσετε πανέμορφες λιθόκτιστες βρύσες.

Η ΔΡΑΚΟΛΙΜΝΗ ΒΕΡΛΙΓΚΑ

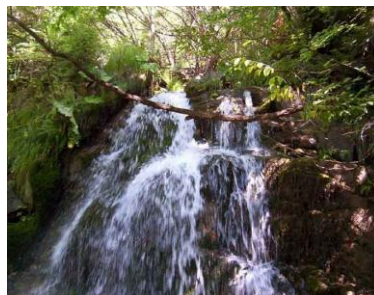
Κοντά στο χωριό Χαλίκι συναντάμε τη δρακολίμνη Βερλίγκα την τρίτη κατά σειρά της Πίνδου που περιγράφει τόσο καλά ο Κώστας Κρυστάλλης (το κείμενο δημοσιεύθηκε στο περιοδικό «Παρνασσός» το 1890). Το καλοκαίρι του 1998 ο δημοσιογράφος της εφημερίδας "ΤΑ ΝΕΑ" Γιάννης Ντρενογιάννης επισκέφτηκε την δρακολίμνη Βερλίγκα και έγραψε για αυτή ένα πολύ παραστατικό άρθρο. Ακολουθεί απόσπασμα.

"Πέρα από τους δύο γνωστούς δράκους, που ζούσαν ο ένας στην κορυφή του Σμόλικα (Λύγγος) και ο άλλος στην Γκαμήλα (ή Τύμφη) και τσακώνονταν μεταξύ τους (με τις αντίστοιχες λίμνες τους), υπήρχε και ένας τρίτος. Ένα θερίο που δεν φαινόταν. Μονάχα μια φορά πετάχτηκε μέσα από την πηγή, στριφογύρισε στην τρίτη Δρακόλιμνη και μετά βρήκε μια τρύπα και χάθηκε πάλι στα σωθικά του Λάκμωνα (όρος Περιστέρι). Άλλοι είπαν ότι έμοιαζε με φίδι θεόρατο, και άλλοι τον είδαν σαν μαύρο δυνατό κριάρι. Η τρίτη αυτή Δρακόλιμνη ήταν σχεδόν κυκλική, μικρότερη από τις δύο άλλες, μα είχε το χαρακτηριστικό ότι χώνευε τα νερά της σχηματίζοντας χοάνη για τούτο και οι Βλάχοι της περιοχής την ονόμασαν Βρίγγα (κύκλος). Ετούτη η Δρακόλιμνη δεν διατηρεί πλέον νερό από το καλοκαίρι έως τα τέλη φθινοπώρου, πράγμα φυσιολογικό, αφού «πεθαίνει». Οι Δρακόλιμνες αποτελούν ένα γεωλογικό φαινόμενο που οφείλεται στην εποχή των παγετώνων. Βέβαια τα ίχνη των παγετώνων έχουν εξαφανιστεί από τα ελληνικά βουνά και τα μόνα στοιχεία που έχουν απομείνει είναι η Μαύρη Πεύκη και οι Δρακόλιμνες, οι οποίες έχουν και κάποιο όριο ζωής, σίγουρα περιορισμένο. Το Χαλίκι σκαρφαλωμένο στα 1.150 μέτρα είναι το βορειότερο χωριό της περιοχής του Ασπροποτάμου και μπορείτε να φτάσετε είτε μέσο Πύλης Τρικάλων είτε από την Καλαμπάκα είτε από το Μέτσοβο.

ΚΑΤΑΡΡΑΚΤΕΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

Οι καταρράκτες του Άσπρου. Κοντά στο χωριό Χαλίκι συναντάμε τις πηγές του ποταμού Αχελώου όπου οι ντόπιοι τον ονομάζουν Ασπροπόταμο. Κατά την διαδρομή από το Χαλίκι προς τη Ρόνα και την Βουρτόπα (προς Μέτσοβο) θα συναντήσετε τις πηγές του ποταμού που καθώς κατεβαίνει το βουνό δημιουργούνται εντυπωσιακοί καταρράκτες. Μερικοί από αυτούς ξεπερνάνε τα 5 μέτρα, η προσέγγισή τους είναι σχετικά εύκολη και το θέαμα που προσφέρουν εντυπωσιακό.

Ο καταρράκτης της Τζούρτζιας. Κοντά στο χωριό Τζούρτζια συναντάμε τον μεγαλύτερο καταρράκτη της περιοχής τον οποίο οι ντόπιοι ονομάζουν "Το μαντάκι του Δαίμονα". Το ύψος του ξεπερνά τα 15 μέτρα και βρίσκεται σε υψόμετρο 1000 μέτρων. Η προσέγγισή του είναι μια μικρή περιπέτεια!

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ ΜΟΥΣΕΙΑ

Κρανιά: Το έτος 2001 λειτούργησε για πρώτη φορά στην Κρανιά λαογραφικό μουσείο που δημιουργήθηκε από τον πολιτιστικό σύλλογο του χωριού. Η στέγασή του γίνεται στο σχολείο του χωριού που ανακαινίστηκε για αυτό το λόγο. Το μουσείο διαθέτει πλήθος εκθεμάτων όπως παραδοσιακά υφαντά, αργαλειό, νυφικό κρεβάτι & σαρμανίτσα, κουζινικά, και μεγάλο φωτογραφικό αρχείο. Επισκεφθείτε το για να θαυμάσετε τα πλούσια εκθέματα του.

Ανθούσα: Στο χωριό Ανθούσα έχει δημιουργηθεί Λαογραφικό Μουσείο από τον Πολιτιστικό σύλλογο και τον αείμνηστο, αιώσιο εραστή του Ασπροποτάμου και της Ανθούσας, Δ. Α. Αλεξίου. Ο χώρος στον οποίο στεγάζεται είναι το παλιό σχολείο του χωριού, το οποίο έχει ανακαινιστεί.

Χαλίκι : Ο Πολιτιστικός σύλλογος Χαλικίου ανακαίνισε το παλιό δημοτικό σχολείο το οποίο λειτουργεί ως Πολιτιστικό κέντρο. Περιέχει μια αξιόλογη έκθεση με λαογραφικά αντικείμενα που δώρισαν οι κάτοικοι.

Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης-Συνεδριακό Κέντρο. Στην περιοχή Τρία Ποτάμια του Ασπροποτάμου βρίσκεται το Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης. Η περιβαλλοντική εταιρεία ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ μελέτησε και κατασκεύασε τα εκθέματα του Κέντρου. Στόχος του είναι να προβάλλει το φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον της περιοχής και να διευκολύνει τον επισκέπτη στην περιήγηση και τον προσανατολισμό του. Στα εκθέματα περιλαμβάνονται:

- Τρισδιάστατη μακέτα της περιοχής, γεωφυσικός χάρτης, όπου προβάλλονται τα στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος, τα μνημεία, τα γεφύρια κλπ.
- Σχηματικός χάρτης της περιοχής, με έμφαση στον φυσικό πλούτο και κυρίως στην άγρια ζωή και τους βιοτόπους της.
- Εκθεματική επιφάνεια, όπου εμφανίζονται οι παραδοσιακές δραστηριότητες που αναπτύχθηκαν στην περιοχή (μεταποίηση ξυλείας, κτηνοτροφία).
- Εκθεματική επιφάνεια, όπου εμφανίζονται τα μοναστήρια και τα μνημεία, οι αρχαιολογικοί και θρησκευτικοί χώροι της περιοχής.

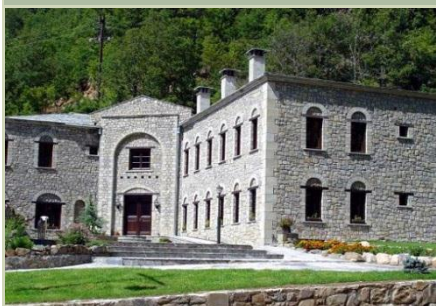
ΤΑ 15 ΚΑΛΥΤΕΡΑ ΑΞΙΟΘΕΑΤΑ

15 λόγοι να επισκεφτείτε τον Ασπροπόταμο

- 1 η δρακολίμνη Βερλίγκα το Μάιο και Ιούνιο που λιώνουν τα χιόνια
- 2 η Ιερά Μονή Τιμίου Σταυρού Δολιανών με τους 13 τρούλους
- 3 το δίτοξο γεφύρι του Μίχου στην Ανθούσα, το σημαντικότερο γεφύρι της περιοχής

- 4 τα παλιά Αρχοντικά σε όλα τα χωριά
- 5 η εκκλησία της Αγίας Παρασκευής (1725) στο Χαλίκι
- 6 το μοναστήρι της Παναγίας της Γαλακτοτροφούσας (1799) στην Ανθούσα
- 7 το μαντάνι του Δαίμονα στη Τζούρτζια, τον μεγαλύτερο καταρράκτη της περιοχής
- 8 το Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης στο διοικητήριο
- 9 οι παραδοσιακοί νερόμυλοι στα περισσότερα χωριά
- 10 το γεφύρι του Φίλου στις πρώτες πηγές του Αχελώου
- 11 τα υψηλής ποιότητας ξενοδοχεία Πύργος Μαντάνια και Αχελωίδες
- 12 τα καταφύγια άγριων ζώων στο Στεφάνι και το Κατάφυτο
- 13 οι πρώτες πηγές του Αχελώου κοντά στο Χαλίκι και οι 3 καταρράκτες που σχηματίζουν
- 14 η Κακαρδίτσα, το υψηλότερο όρος της νότιας Πίνδου. Ανάβαση από Τζούρτζια
- 15 το Μοναστήρι του Προφήτη Ηλία στο Χαλίκι

Ενότητα 3^η : Διαμονή

ΠΥΡΓΟΣ ΜΑΝΤΑΝΙΑ > Μέσα στο δάσος των χωριών του Ασπροποτάμου με τζάκι και δωμάτια σε διαφορετική επίπλωση. Διαθέτει εστιατόριο καφετέρια καθώς και συνεδριακό κέντρο.

Ιστοσελίδες : www.aspropotamos.org/pyrgos-mantania.html, www.mantania-ae.gr

(☎ 24320-87351 , 6974025655)

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΑΧΕΛΩΪΔΕΣ ΚΑΛΛΙΡΡΟΗΣ >

Ξενοδοχείο παραδοσιακής αρχιτεκτονικής επενδεδυμένο με πέτρα, σε ένα ειδυλλιακό τοπίο 14 στρεμάτων. 24 δωμάτια, γυμναστήριο, εσωτερική και εξωτερική πισίνα, spa με χαμαμ, εστιατόριο και καφετέρια.

Ιστοσελίδα: www.acheloideshotel.gr

(☎ 24320-87763 , 6948302977)

ΞΕΝΩΝΑΣ ΧΑΛΙΚΙΟΥ >

Στο Χαλίκι σας περιμένει ένας φιλικός ξενώνας με 8 ωραία δωμάτια με θέα και κεντρική θέρμανση. Βρίσκεται στην είσοδο του χωριού με θέα το κοντινό βουνό Ρόνα όπου πηγάζει ο Αχελώος. **Λειτουργεί κατά τη διάρκεια του χειμώνα.**

Ιστοσελίδα: www.aspropotamos.org/haliki-hotel.html (☎ 24320-87410)

ΞΕΝΩΝΑΣ ΠΟΛΥΘΕΑΣ > Casa Kalda
(Δ' Κατηγορία) Ιωάννης Τζιμουράγκας. Στη πλατεία του χωριού Πολυθέα Ασπροποτάμου σας περιμένει ένας πολύ όμορφος ξενώνας με ωραία δωμάτια. Επίσης διαθέτει και ταβέρνα για να δοκιμάσετε την τοπική κουζίνα.

(☎ 24320-87288)

ΞΕΝΩΝΑΣ 'ΑΣΠΡΟΠΟΤΑΜΟΣ' ΚΡΑΝΙΑ
> Αφοί Ψαρή. Στο χωριό Κρανιά της περιοχής Ασπροποτάμου σας περιμένει ένας πολύ όμορφος ξενώνας στην κεντρική πλατεία του χωριού. Διαθέτει και ταβέρνα. Λειτουργεί από Μάιο έως Οκτώβριο.

(☎ 24320-87235 / 87277)

ΞΕΝΩΝΑΣ ΜΗΛΙΑΣ > (Δ' Κατηγορία).
Στο χωριό Μηλιά σας περιμένει ένας πολύ όμορφος ξενώνας με ωραία δωμάτια. Επίσης διαθέτει και ταβέρνα.

(☎ 24320-87677)

ΞΕΝΩΝΑΣ ΚΑΤΑΦΥΤΟΥ > Κώστας και Απόστολος Βούκιας. Στο χωριό Κατάφυτο Ασπροποτάμου θα βρείτε έναν ξενώνα με ωραία δωμάτια. Επίσης διαθέτει και εστιατόριο. Ανοιχτός από Μάιο έως Οκτώβριο.

(☎ 24320-87252 - 87387)

ΞΕΝΩΝΑΣ ΑΝΘΟΥΣΑΣ > Λάμπρος Τράντος. Στο χωριό Ανθούσα σας περιμένει ξενώνας με ύπνο για 8 άτομα. Επίσης διαθέτει και ταβέρνα για να δοκιμάσετε την τοπική κουζίνα. Ανοιχτός από Μάιο έως Οκτώβριο.

(☎ 24320-87248)

ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΜΕΝΑ ΔΩΜΑΤΙΑ ΚΡΑΝΙΑ
Α.Γκαραγκούνης. Στο χωριό Κρανιά της περιοχής Ασπροποτάμου σας περιμένει ένας όμορφος ξενώνας. Περίοδος λειτουργίας: Μάιος -Οκτώβριος

(☎ 24320-87448)

ΚΑΤΑΦΥΓΙΑ : Στην κορυφή Αστραπή του Κόζιακα (1.738 μ.), είναι το καταφύγιο "Χατζηπέτρος", που φιλοξενεί 16 άτομα. Λίγο έξω από τον Κλεινό (3 χλμ.) υπάρχει το καταφύγιο της Τριγγιάς με δυνατότητα φιλοξενίας 20 ατόμων. Περισσότερες πληροφορίες στον Σ.Ο.Χ. Τρικάλων, Καποδιστρίου 44, τ.κ. 42 100 Τρίκαλα, Τηλ : 24310 28943.

Ενότητα 4^η: Γαστρονομία - Ταβέρνες

ΓΑΣΤΡΟΝΟΜΙΑ

Τα χωριά της Διευρυμένης Κοινότητας Ασπροποτάμου φημίζονται για τα απaráμιλλα ψητά τους και τις υπέροχες παραδοσιακές γεύσεις όπως το κεμπάπ που έχει ένα ιδιαίτερο τρόπο ψησίματος και μοιάζει με το κοντοσούφλι. Οι παραδοσιακές πίτες είναι πολύ νόστιμες, ιδιαίτερα η μπατζίνα ασπροποτάμου. Επίσης θα βρείτε διάφορα τυριά από τους κτηνοτρόφους της περιοχής όπως η φέτα και το κεφαλοτύρι.

Παραδοσιακές ταβέρνες υπάρχουν σε κάθε ένα από τα χωριά της Διευρυμένης Κοινότητας. Η περιοχή φημίζεται για τις ταβέρνες - ψησταριές, και τα παραδοσιακά καφενεία της που προσφέρουν εξαιρετικής ποιότητας τοπικούς παραδοσιακούς μεζέδες.

ΤΑΒΕΡΝΕΣ

ΠΥΡΓΟΣ ΜΑΝΤΑΝΙΑ > Μέσα στο δάσος των χωριών του Ασπροποτάμου. Διαθέτει εστιατόριο με τζάκι και μπορείτε να δοκιμάσετε παραδοσιακές γεύσεις της περιοχής σε έναν υπέροχο χώρο δίπλα από το ξενοδοχείο.

(☎ 24320-87351 , 6974025655)

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΑΧΕΛΩΪΔΕΣ >

Παραδοσιακής αρχιτεκτονικής, επενδεδυμένο με πέτρα, σε ένα ειδυλλιακό τοπίο 14 στρεμάτων. 24 δωμάτια, γυμναστήριο, εσωτερική και εξωτερική πισίνα, spa με χαμαμ
website www.acheloideshotel.gr

(☎ 24320-87763 , 6948302977)

LA VERLIGA > (Χρήστος Ζαχαρής). Το παραδοσιακό Καφέ - Μεζεδοπωλείο La Verliga βρίσκεται στο χωριό Χαλίκι 100 χλμ. από τα Τρίκαλα 25 χλμ. από το Μέτσοβο και τις Καλαρρύτες στη σκιά του όρους Λάκμος (2295μ.) και τη δροσιά των πηγών του Αχελώου ποταμού. Παραμένει ανοιχτό καθημερινά όλο το χρόνο.

Site: sites.google.com/site/laverliga,
www.aspropotamos.org/la-verliga.htm

(☎ 24320-87274)

ΞΕΝΩΝΑΣ ΧΑΛΙΚΙΟΥ > (Σ. Καλκαντέρας).

Ο ξενώνας διαθέτει ταβέρνα με τζάκι όπου μπορείτε να γευτείτε την κουζίνα της περιοχής σε έναν ζεστό χώρο μέσα στο ξενοδοχείο. Δεν λειτουργεί κατά τη διάρκεια του χειμώνα.

Site: www.aspropotamos.org/haliki-hotel.htm

(☎ 24320-87510)

ΖΑΡΑΜΠΟΥΚΑΣ (διαστάυρωση Κρασιάς) Στέφος Ζαραμπούκας	☎ 24320 - 87688
ΚΟΥΚΟΦΛΙ (στον δρόμο πριν την Κρασιά) Αναστ. Νταμάτη	☎ 87368 - 87275
ΡΟΜΠΟΣ ΘΑΝΑΣΗΣ (στην πλατεία του Στεφανίου)	☎ 24320 - 87210
ΤΑΒΕΡΝΑ ΑΝΘΟΥΣΑΣ (στην πλατεία της Ανθούσας)	☎ 24320 - 87248
ΧΡΥΣΗ ΚΑΡΔΙΑ (στην πλατεία του Χαλικίου) Άννα Λεβέντη	☎ 24320 - 87247
ΤΑΒΕΡΝΑ-ΜΠΑΡΑΚΙ (στην πλατεία του Χαλικίου) Σώτος	
ΧΑΣΑΠΟΤΑΒΕΡΝΑ (στην πλατεία του Χαλικίου) Κατερίνα Λεβέντη	☎ 24320 - 87256
Ο ΜΠΟΜΠΑΣ (στα Δολιανά) Απόστολος Νταμάτης	☎ 24320 - 87233
ΒΟΥΚΙΑΣ (στο Κατάφυτο) Κώστας Βούκίας	☎ 24320 - 87252
ΜΑΤΣΟΣ (στη Κρασιά) Γιώργος Ματσός	☎ 24320 - 87291
ΨΑΡΗΣ (στη Κρασιά) Βασίλης Ψαρής	☎ 24320 - 87235
ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ (στη Κρασιά)	☎ 24320 - 87178
ΖΟΥΚΗΣ (στη Κρασιά) Στέφανος Ζούκης	☎ 24320 - 87290
ΧΕΛΙΔΟΝΗΣ (στη Μηλιά) Βασιλική Χελιδόνη	☎ 24320 - 87377
ΤΟ ΠΕΤΡΙΝΟ (στη Μηλιά)	☎ 24320 - 87598
ΚΑΛΑΠΑΝΙΔΑ (στη Πολυθέα) Παρασκευή Καλαπανίδα	☎ 24320 - 87288
ΑΛΕΞΙΟΥ (στη Καλλιρρόη) Γρηγόρης Αλεξίου	☎ 24320 - 87253
ΓΙΑΝΝΟΥΧΟΣ (στη Καλλιρρόη) Γεώργιος Γιανούχος	☎ 24320 - 87262